

MUSZKA DÁNIEL*

Informatikatörténeti Múzeum létesítése Magyarországon – a szegedi gyűjtemény újabb fejleménye

A 2002. évi novemberi anketon elhangzott, „*A számítástechnikai eszközök gyűjtésének története Magyarországon*” című előadás ismertette annak a több, mint 30 éves gyűjtőmunkának jelentősebb eseményeit, problémáit, amely arra irányult és irányul ma is, hogy legyen hazai informatikatörténeti múzeum Szegeden. Miként ismertetésre került, a Szegedi Tudományegyetem fogadta be az 1991-ben létrehozott, az Informatikatörténeti Múzeum Alapítvány birtokában lévő, jelenleg kb. 160 tonnányi összsúlyú, kb. 1300 darabból álló gyűjteményt. Az egyetem biztosított megfelelő épületet az eszközök kulturált elhelyezésére. Ebben lehetőség nyílt a hazai és nemzetközi számítástechnikai, informatikai alkalmazások és fejlesztések tárgyi emlékeinek kiállításszerű raktározására, azaz arra, hogy az összegyűjtött gépek túlnyomó része a nagyközönség (és természetesen az egyetemi hallgatók) számára megtekinthető és megismerhető legyen. Két szinten, kb. 1300 m² területen már „összeterelve” láthatók a nagy gép-konfigurációk: a Minszk 22, ICT 1904, Razdan 3, Honeywell 2200, M-32, Siemens, IBM valamint a hazai fejlesztésű eszközök igen széles skálája: M-3 dobmemóriák, a Kalmár-féle logikai gép, az EMG, VILATI, SZTAKI, BME, IKV, Telefongyár, GAMMA, KFKI stb. kutatóhelyek által előállított készülékek. Ugyancsak megtekinthetők a hazai gyártású számítógépek, az RMG, a VIDEOTON, a MOM termékei és az ún. R-sorozat tagjai (10, 22, 40, 55).

Az igen nagy egyedi súlyú gépek mozgatása, a raktár (kiállító) termék berendezése professzionális szállítók igénybevételével történt. Ezek költségeit igen szűk támogatói körünk (New Royal Conto Kft., Polygon Kft., NJSZT) viselte.

A gyűjtemény egy jelentős szelete az ún. Zentai-féle hagyaték, amelyet az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság adott át az alapítványnak és amely a világon beszerezhető, számítógép-tárgyú leírásokat, dokumentációkat tartalmazza a lyukkártyás kortól kezdve a 70-es évekig. Ez a hatalmas anyag (kb. 6000 dosszié, összsúlya kb. 800 kg) egy külön teremben, műanyag ládákba csomagolva van elhelyezve. Ez a terem az ún. kutatószoba: itt azoknak van lehetősége a hagyaték vizsgálatára, akiket érdekel, illetve azoknak a hallgatóknak ad kulturált lehetőséget adatgyűjtésre, akik a számítástechnika történetéből kívánják szakdolgozatukat megírni. Az anyag feltárása és katalogizálása a jövő feladata.

Rendkívül fontos momentum az, hogy Szeged Megyei Jogú Város önkormányzata is teljes

* 6225 Szeged, Csöndes utca 18.

mértékben támogatja a létesítendő Informatikatörténeti Múzeum ügyét. Ez már megnyilvánult korábban is, amikor a gyűjteménynek végleges helyet adó múzeumi épület tanulmánytervét elkészítették. Az utóbbi időkben intenzívebbé váltak ez ügyben az egyetem és az önkormányzat kapcsolatai, a múzeum ügye egy nagy helyi fejlesztési projekt részévé vált.

A következő időszak feladatai közé tartozik az ország különböző pontjain (szívésségi alapon) tárolt, az alapítvány tulajdonában lévő eszközök Szegedre szállítása. Az ezek elhelyezésére szolgáló helyiségek kitakarítva (némelyik:kifestve) már rendelkezésre állnak. A szállítások megtörténte, az idehozott eszközök tisztítása, katalogizálása, leltározása után ezek az eszközök is megtekinthetők lesznek. A szállítások finanszírozására támogatókat kell keresnünk. Ez ismét kemény feladat.

A gyűjtemény leltározása – egyedi módszerrel, a helyzet tisztázása érdekében – folyik, jelenleg kb. 80%-os állapotban van.

A gyűjtemény gondozását e sorok írója és egy volt munkatársa végzi bármiféle ellenszolgáltatás nélkül. Remélik, hogy a közelebbi jövőben az egyetem elindítja a múzeum, vagy első lépésben a (közérdekű) muzeális gyűjtőhely státus elnyerésére irányuló hivatalos eljárást, és az eredményes lesz. Ekkor – reményeik szerint – megnyílik a lehetőség olyan pályázati támogatások elnyerésére, amelyek lehetővé teszik a gyűjtemény gondozásával, fejlesztésével kapcsolatos – mind ez ideig nyomasztó – anyagi problémák (gépek tisztítása, javítása, szerszámok, tisztítóeszközök, kéllékek beszerzése, takarítás, fűtés stb.) megoldását és az utolsó lépések megtételét a végleges megoldás felé. Ebből a szempontból bizakodón lehet a 2004 évre tekinteni.